

Stockholm den 2 juni 2023

Falu tingsrätt
Box 102
791 23 Falun

Ansökan om stämning

Kärande:

Hanna Larsson, [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Hans-Erik Sjöholm, [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Ombud:

Juristerna Henrietta Cahn och Emanuel Klerfelt
Johansson

Centrum för rättvisa
Box 2215
103 15 Stockholm

henrietta.cahn@centrumforrattvisa.se
emanuel.klerfeltjohansson@centrumforrattvisa.se

Svarande:

Falu kommun, org. nr 212000-2221
791 83 Falun

Forum:

10 kap. 1 § tredje stycket rättegångsbalken

Saken:

Skadestånd

1 YRKANDEN

- 1.1 Hanna Larsson yrkar att tingsrätten ska förplikta Falu kommun att till henne betala 480 000 kronor tillsammans med ränta på beloppet enligt 4 § fjärde stycket och 6 § första stycket räntelagen (1975:635) från dagen för delgivning av stämningsansökan till dess betalning sker.
- 1.2 Hans-Erik Sjöholm yrkar att tingsrätten ska förplikta Falu kommun att till honom betala 492 400 kronor tillsammans med ränta på beloppet enligt 4 § fjärde stycket och 6 § första stycket räntelagen från dagen för delgivning av stämningsansökan till dess betalning sker.
- 1.3 Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm yrkar ersättning för sina rättegångskostnader med belopp som kommer att anges senare.

2 VAD MÅLET HANDLAR OM

- 2.1 I maj 2021 placerade Falu kommun Hanna Larssons och Hans-Erik Sjöholms femårige son John Walter på HVB-hemmet Platea i Hagfors. John Walter hade bland annat och var mycket rymningsbenägen. Han hade därmed ett stort behov av trygg och säker vård.
- 2.2 Vid tidpunkten för placeringen kände socialtjänsten i Falu kommun till att det fanns allvarliga brister på Platea, bland annat gällande den fysiska säkerheten. Både Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm hade påtalat för kommunen att det fanns missförhållanden samt brister i den fysiska miljön hos Platea. Till slut gick de motvilligt med på den föreslagna placeringen

eftersom de uppfattade den som det enda sättet att få stöd från socialtjänsten.

- 2.3 Vid tidpunkten för placeringen hade Inspektionen för vård och omsorg (IVO) inom ramen för sin tillsyn riktat allvarlig kritik mot Platea under flera års tid. Kritiken avsåg bland annat bristfälliga bedömningar av om de inskrivna barnens behov av vård kunde tillgodoses i verksamheten och om vården kunde bedrivas under trygga och säkra förhållanden.
- 2.4 Ungefär två veckor efter att John Walter placerats på Platea rymde han från boendet. Några timmar efter rymningen hittades han drunknad i den närliggande älven Uvån.
- 2.5 I ett tillsynsbeslut efter John Walters död riktade IVO allvarlig kritik mot Falu kommun. IVO konstaterade bland annat att kommunen inte hade försäkrat sig om att John Walters behov av en trygg och säker vård kunde tillgodoses på Platea. IVO grundade sin bedömning på att kommunen hade placerat John Walter på ett boende med påtalade säkerhetsbrister trots att kommunen hade god kännedom om hans omfattande behov. Enligt IVO hade tillsynen visat att ”nämnden vid tre tillfällen innan barnet avled i boendet har fått information från barnets ena vårdnadshavare om brister i säkerheten på det aktuella HVB-hemmet, bl.a. ett trasigt staket. IVO menar att det är uppenbart att dessa säkerhetsbrister på boendet kvarstod även efter att barnet placerades där, då det är konstaterat att dessa var en bidragande orsak till att barnet förolyckades.” (se nedan i avsnitt 4.10.1).
- 2.6 Frågan i målet är om Falu kommun har överträtt John Walters rätt till liv enligt artikel 2 i Europakonventionen respektive Hanna

Larssons och Hans-Erik Sjöholms rätt till skydd för sitt familjeliv enligt artikel 8 i Europakonventionen, och om föräldrarna därför har rätt till ersättning för ideell skada samt personskada av Falu kommun.

3 GRUNDER

3.1 Socialtjänsten i Falu kommun beslutade den 27 maj 2021 att placera Hanna Larssons och Hans-Erik Sjöholms son John Walter på HVB-hemmet Plateas enhet Prästgården i Hagfors kommun. John Walter skrevs in på hemmet den 29 maj 2021. Den 15 juni 2021 rymde John Walter därifrån. Senare samma dag hittades han drunknad i den intilliggande Uvån.

3.2 Kommunen placerade John Walter på Platea med vetskap om att han hade ett omfattande vårdbehov, som bland annat innebar att han var rymningsbenägen och saknade impuls kontroll. Kommunen har vid placeringen också känt till, eller borde ha känt till, att följande säkerhetsbrister fanns hos Platea:

- (a) staket och grindar runt tomten där enheten Prästgården låg var bristfälliga,
- (b) Prästgården var belägen i nära anslutning till länsväg 246 och älven Uvån, och
- (c) Platea hade tidigare gjort bristande lämplighetsbedömningar inför placeringar av barn på hemmet, vilket medfört att hemmet under flera års tid hade tagit emot barn vars behov det inte kunde tillgodose.

- 3.3 Kommunen har genom att placera John Walter på Platea under sådana förhållanden utsatt honom för en verklig och omedelbar fara för hans liv. Faran har bestått i att John Walter skulle kunna rymma från Platea och förolyckas, till exempel till följd av en trafikolycka eller genom drunkning.
- 3.4 Kommunen har, trots kännedom om John Walters vårdbehov och säkerhetsbristerna hos Platea, inte vidtagit alla nödvändiga åtgärder som rimligen kunde begäras av den för att förhindra att faran för John Walters liv realiserades. Kommunen borde ha vidtagit följande åtgärder innan den verkställde placeringsbeslutet:
- (a) säkerställt att Platea hade åtgärdat staket och grindar runt tomten där enheten Prästgården låg, och
 - (b) i den omfattning som krävts bedömt och dokumenterat om Platea kunde tillgodose John Walters behov, innefattande att genomföra en matchning samt upprätta vård- och genomförandeplaner.
- 3.5 Kommunen har därför överträtt John Walters rätt till liv enligt artikel 2 i Europakonventionen. Hans föräldrar Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm har därmed rätt till skadestånd av kommunen. Kommunens underlåtenhet att i den utsträckning som krävts bedöma och dokumentera om Platea kunde tillgodose John Walters behov har också inneburit att den överträtt Hanna Larssons och Hans-Erik Sjöholms rätt till skydd för sitt familjeliv enligt artikel 8 i Europakonventionen.
- 3.6 Kommunen är till följd av dessa överträdelser av John Walters, Hanna Larssons och Hans-Erik Sjöholms rättigheter enligt

Europakonventionen skyldig att betala skadestånd till Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm enligt följande:

- (a) Hanna Larsson: 480 000 kronor, varav 450 000 kronor avser ideell ersättning och 30 000 kronor avser sveda och värk, och
- (b) Hans-Erik Sjöholm: 492 400 kronor, varav 450 000 kronor avser ideell ersättning, 30 000 kronor avser sveda och värk och 12 400 kronor avser begravningskostnader.

4 BAKGRUND

4.1 Om John Walter och hans familjeförhållanden

4.1.1 John Walter föddes den 29 oktober 2015. Han bodde tillsammans med sina föräldrar Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm i Vallentuna utanför Stockholm fram till våren 2018, då föräldrarna separerade.

4.1.2 Efter föräldrarnas separation bodde John Walter inledningsvis hos Hanna Larsson i Solna. Hans-Erik Sjöholm flyttade till Falun under sommaren 2018, och John Walter flyttade dit under hösten 2018.

4.2 John Walter beviljas stödinsatser via socialtjänsten i Falu kommun under åren 2018–2021

4.2.1 Hans-Erik Sjöholm upplevde att det var svårt att ta hand om John Walter som ensamstående. I oktober 2018 ansökte han därför om stöd från socialtjänsten i Falu kommun (se Hans-Erik Sjöholms ansökan om stöd hos socialtjänsten den 1 oktober 2018, [bilaga 1](#)).

- 4.2.2 Under 2019 började socialtjänsten verkställa ett flertal olika stödinsatser för att hjälpa John Walter, bland annat i form av familjehem och familjebehandling. De stödåtgärder som beviljades lyckades dock inte möta John Walters behov av stöd och uppsikt, och flera insatser behövde därför avslutas i förtid (se sammanfattning i Falu kommuns beslut om kontaktfamilj den 4 december 2020, bilaga 2).
- 4.2.3 Samtidigt med detta utreddes John Walter vid Falu lasarett. John Walter kom att få diagnosen [REDACTED] och [REDACTED]. Genom utredningen framkom även tecken på att John Walter hade [REDACTED] (se Falu kommuns beslut om korttidsvistelse den 17 juni 2020, bilaga 3, s. 1 f.).
- 4.2.4 På grund av att John Walter diagnostiserades med [REDACTED] blev han även aktuell för insatser med stöd av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Falu kommun beviljade John Walter en sådan insats i form av vistelse på korttidsboende, där han vistades några dagar i veckan från och med juni 2020.
- 4.2.5 Under perioden juni till december 2020 rymde John Walter från korttidsboendet vid fem olika tillfällen och vid ett av dessa tillfällen fick polis tillkallas för att han skulle återfinnas. På boendet genomfördes därför ett flertal åtgärder för att öka säkerheten runt John Walter, bland annat vad gällde lås på dörrar och fönster (se Falu kommuns beslutsunderlag enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen den 25 mars 2021, bilaga 4, s. 4).

4.3 Socialtjänsten föreslår att John Walter ska placeras på HVB-hemmet Platea och placeringen verkställs

4.3.1 Under våren 2021 blev det aktuellt att diskutera nya insatser för John Walter, bland annat på grund av att de befintliga skulle upphöra i semestertider. Socialtjänsten föreslog inledningsvis för Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm att John Walter skulle placeras på ett LSS-boende som låg söder om Södertälje. Hans-Erik Sjöholm samtyckte inte till den placeringen, eftersom han inte ville att John Walter skulle placeras alltför långt ifrån honom.

4.3.2 Socialtjänsten föreslog sedan i slutet av april 2021 att John Walter skulle placeras på ett HVB-hem i Hagfors som drevs av bolaget Platea AB (se Falu kommuns journalanteckningar den 15 februari 2021–5 juli 2021, bilaga 5, s. 14). Platea AB var ett dotterbolag till vårdbolaget Humana AB och drev ett HVB-hem bestående av två enheter, Prästgården och Södra villan. Socialtjänstens förslag innebar att John Walter skulle placeras på enheten Prästgården, som inrymdes i en villa på Dalavägen 29 i Hagfors.

4.3.3 Socialtjänsten informerade Hanna Larsson under ett telefonsamtal den 28 april 2021 om att den övervägde att placera John Walter på Platea. Hon ställde sig då tveksam till förslaget. Direkt efter samtalet sökte hon mer information om Platea och hon skickade senare samma dag ett e-postmeddelande till socialtjänsten med länkar till artiklar som beskrev brister hos Platea. I e-postmeddelandet anförde hon att hon med hänsyn till uppgifterna i artiklarna och att John Walter flera gånger tidigare hade rymt från korttidsboendet sade ”blankt nej” till förslaget (se

bilaga 5, s. 13 f. och Hanna Larssons e-postmeddelande till socialtjänsten den 28 april 2021, bilaga 6).

- 4.3.4 Även Hans-Erik Sjöholm informerades i slutet av april 2021 om att socialtjänsten övervägde en placering på Platea. Den 10 maj 2021, vid ett besök hos socialtjänsten, uppgav Hans-Erik Sjöholm att han motsatte sig att John Walter skulle placeras på Platea. Hans-Erik Sjöholm uppgav också att han hade läst om hemmet i media och att han inte kände sig trygg med att en placering där skulle bli bra för John Walter (se bilaga 5, s. 11).
- 4.3.5 Den 21 maj 2021 besökte Hans-Erik Sjöholm Plateas enhet Prästgården tillsammans med en socialsekreterare. Hans-Erik Sjöholm beskrev under besöket John Walters problematik och vikten av säkerhetsåtgärder på boendet för att han inte skulle göra sig illa eller rymma (se bilaga 5 s. 8). Under besöket diskuterades särskilt John Walters stora behov av fysisk säkerhet, i form av exempelvis grind och dörrar (se Falu kommuns utredning och åtgärder med anledning av rapport om missförhållanden/risk för missförhållanden enligt Lex Sarah den 6 september 2021 med dnr SOC0302/21, bilaga 7, s. 4).
- 4.3.6 Några dagar efter besöket på Platea ringde den ansvariga socialsekreteraren till Hans-Erik Sjöholm. Hans-Erik Sjöholm uppgav då att han fortfarande var orolig över säkerheten på boendet och att hans samtycke till placeringen var avhängigt att Platea var införstått med omfattningen av John Walters behov av säkerhet. Samtalet utmynnade enligt socialtjänstens journalanteckningar i att Hans-Erik Sjöholm samtyckte till att ”John Walter provar att flytta till Prästgården” (se bilaga 5 s. 8).

- 4.3.7 Såväl Hanna Larsson som Hans-Erik Sjöholm anser att de utsattes för starka påtryckningar från socialtjänstens sida att lämna sitt samtycke till placeringen av John Walter på Platea. De gav till slut med sig eftersom andra stödinsatser hade dragits in. Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm uppfattade därför att det inte fanns några andra möjligheter för John Walter att få sina behov av säkerhet och trygghet tillgodosedda.
- 4.3.8 Den 27 maj 2021 beslutade socialtjänsten i Falu kommun att tillfälligt placera John Walter på Platea och två dagar senare, den 29 maj 2021, skrevs han in på boendet (se Falu kommuns beslut om placering av John Walter på Platea den 27 maj 2021, bilaga 8). Efter att John Walter hade varit placerad på Platea i några dagar talade Hans-Erik Sjöholm med en socialsekreterare per telefon. Han uttryckte då återigen att han var orolig över säkerheten på boendet (se bilaga 5 s. 4).
- 4.4 John Walter rymmer från Platea och hittas drunknad i Uvån**
- 4.4.1 Tidigt på morgonen den 15 juni 2021 gick John Walter ut genom altandörren på Prästgården och rymde från boendet. Polis och räddningstjänst var på plats vid boendet ungefär två timmar senare.
- 4.4.2 Hans-Erik Sjöholm var på besök i Hagfors sedan ett par dagar tillbaka för att tillbringa tid med John Walter. Efter att personal på Platea under morgonen informerat honom om att John Walter var försvunnen började han köra runt i Hagfors med bil och leta efter sin son.
- 4.4.3 Några timmar efter att John Walter hade rymt från Prästgården hittade räddningstjänsten honom drunknad i den närliggande

älven Uvån. Hjärt- och lungräddning inleddes omedelbart och ambulanshelikopter var på plats kort därefter. John Walters liv gick dock inte att rädda. Hans-Erik Sjöholm informerades om att hans son var död strax därefter.

4.4.4 Hanna Larsson kontaktades av polisen senare under dagen och ombads att åka hem till sin lägenhet i Stockholm. Där möttes hon av en polispatrull, som informerade henne om att John Walter hade rymt från Prästgården, att en omfattande sökinsats hade genomförts och att hennes son hade hittats död. Hanna Larsson reste sedan direkt från Stockholm till Karlstad för att identifiera John Walters kropp.

4.5 Plateas HVB-verksamhet förbjuds av IVO och hemmet stängs permanent

4.5.1 Den 18 juni 2021 beslutade IVO att tillfälligt förbjuda all Plateas HVB-verksamhet mot bakgrund av det som hänt John Walter. Myndigheten ansåg att det förelåg fara för liv, hälsa och personlig säkerhet för de barn som var placerade där. Förbudet skulle gälla i sex månader (se IVO:s beslut den 18 juni 2021 i ärende med dnr 3.7.3-24039/2021, bilaga 9).

4.5.2 IVO:s beslut om att förbjuda Plateas verksamhet skulle endast gälla tillfälligt. Trots det beslutade Humana AB, Plateas moderbolag, i samband med att det lämnade in sin Lex Sarah-utredning till IVO i juli 2021 att stänga Plateas verksamhet permanent (se Humana AB:s pressmeddelande den 6 juli 2021, bilaga 10).

4.6 Socialtjänsten upprättar en vårdplan för John Walter först efter hans död

4.6.1 Socialtjänsten är skyldig upprätta vård- och genomförandeplaner när ett barn behöver vårdas i ett HVB-hem (se 11 kap. 3 § socialtjänstlagen, 2001:453). Syftet med planerna är bland annat att redogöra för målsättningarna med vården, hur dessa ska uppfyllas och vilka aktörer som bär ansvar för vad (se vidare prop. 2000/01:80 s. 105 f. och utdrag ur Socialstyrelsens handbok *Placerade barn och unga: Handbok för socialtjänsten*, 2020, [bilaga 11](#), s. 5–8).

4.6.2 När placeringen av John Walter på Platea verkställdes saknades vård- och genomförandeplaner. Först en vecka efter hans död, den 22 juni 2021, upprättade socialtjänsten ett dokument benämnt vårdplan (se Falu kommuns vårdplan den 22 juni 2021, [bilaga 12](#)).

4.7 Två tidigare anställda på Platea åtalas och döms för vållande till John Walters död

4.7.1 De två tidigare anställda på Platea som var i tjänst den morgon då John Walter rynde åtalades och dömdes i december 2022 för vållande till annans död (se Värmlands tingsrätts dom den 6 december 2022 i mål nr B 3742-21, [bilaga 13](#)).

4.7.2 Domen har överklagats av de tilltalade och av målsägandena Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm till Hovrätten för Västra Sverige (Hovrätten för Västra Sverige, mål nr B 1054-23).

4.8 Brottsplatsundersökningen visar allvarliga brister i den fysiska säkerheten på Platea

4.8.1 Som ett led i den förundersökning som mynnade ut i åtalet mot de tidigare anställda på Platea genomfördes den 18 juni 2021 en brottsplatsundersökning på fastigheten där Prästgården låg.

4.8.2 Av brottsplatsundersökningen framgår bland annat att de grindar som fanns på fastighetens södra och nordöstra delar var trasiga och kunde öppnas med lätthet (se protokoll över brottsplatsundersökning den 28 juni 2021, [bilaga 14](#), s. 5, 7 och 10 f., varifrån bilder och bildtexter i avsnitt 4.8.2 och 4.8.3 nedan har hämtats):

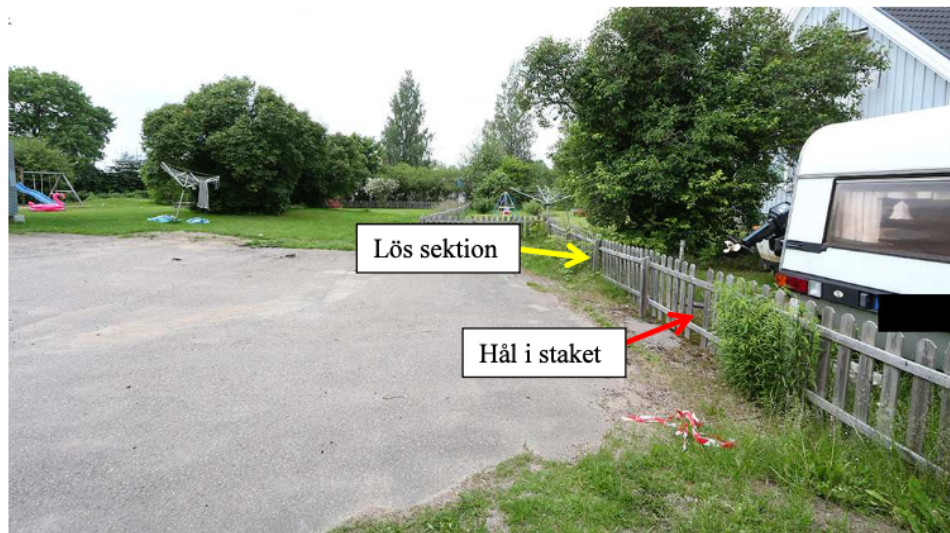

Figur 7. Södra grinden. En järngrind där grindklinkan var av på insidan och brottytan på klinkan var rostangripen. Grinden öppnades inåt utan kraftanstängning. Infälld bild i övre högra hörnet visar den trasiga klinkan.

Figur 11. Grinden i det nordöstra hörnet. Grinden saknar låsanordning och i gräset invid grinden låg en skjutregel. En bräda saknas i grinden. Infälld bild i övre högra hörnet visar skjutregeln när den vänts på efter fynd.

- 4.8.3 Av brottsplatsundersökningen framgår även att staketet kring fastigheten var bristfälligt, särskilt längs fastighetens norra gräns (se bilaga 14, s. 10 f.):

Figur 16. Staketet vid den norra tomtränen. En sektion var lös från staketstolpen (gul pil) och en bräda saknades i staketet (röd pil). Vid hålet i staketet hade det från grannsidan lutats kompostgaller mot staketet.

Figur 17. Hålet i staketet där det från grannsidan lutats kompostgaller mot staketet.

4.9 Falu kommun lämnar in en Lex Sarah-utredning till IVO

- 4.9.1 I början av september 2021 lämnade Falu kommun in en Lex Sarah-utredning till IVO med anledning av John Walters död. I kommunens utredning framkom bland annat att den ansvarige sektionschefen var medveten om att det fanns brister på HVB-hemmet (se bilaga 7 s. 3).
- 4.9.2 I utredningen medgav kommunen att den hade brutit mot sina egna riktlinjer gällande placeringar när den placerade John Walter på Platea. Enligt de vid tidpunkten gällande rutinerna skulle handläggare exempelvis kontrollera IVO-beslut avseende HVB-hemmet ett år tillbaka i tiden. Det framgår inte av Lex Sarah-utredningen om en sådan kontroll gjordes innan John Walter placerades på Platea (se bilaga 7 s. 11, där det inte nämns om handläggaren i John Walters fall begärt ut IVO-beslut avseende Platea).
- 4.9.3 Vidare konstaterade kommunen att det var en brist att de bedömningar som hade gjorts i matchningsförfarandet inför placeringen inte hade dokumenterats (se bilaga 7 s. 11).
- 4.9.4 Sammantaget bedömde Falu kommun dock inte att John Walters dödsfall hade utgjort ett missförhållande eller en risk för missförhållande i den egna verksamheten (se bilaga 7 s. 13).
- 4.10 IVO kritiserar socialnämnden i Falu kommun för placeringen av John Walter på Platea**
- 4.10.1 Den 8 december 2021 meddelade IVO ett tillsynsbeslut avseende socialnämndens handläggning av John Walters placering på Platea. Av beslutet framgår bland annat följande (se IVO:s beslut den 8 december 2021 i ärende med dnr 3.5.1-24751/2021-8, bilaga 15, s. 2):

Nämnden har det yttersta ansvaret för ett barn som placeras i vård utanför hemmet, i exempelvis ett HVB, och det är därav nämndens ansvar att se till att barnet får god vård, vilket regleras i 6 kap. 1 § SoL. Nämnden är därför ansvarig för att försäkra sig om att det hem där barnet placeras i är tryggt och säkert. Tillsynen har visat att nämnden vid tre tillfällen innan barnet avled i boendet har fått information från barnets ena vårdnadshavare om brister i säkerheten på det aktuella HVB-hemmet avseende bl.a. ett trasigt staket. IVO menar att det är uppenbart att dessa säkerhetsbrister på boendet kvarstod även efter att barnet placerades där, då det är konstaterat att dessa var en bidragande orsak till att barnet förolyckades. IVO vill erinra nämnden om att den hade ett ansvar att agera utifrån uppgifterna från vårdnadshavaren, särskilt med beaktande av den kännedom nämnden hade om barnets behov av säkerhet och att vara under uppsikt. IVO anser att det är anmärkningsvärt att nämnden i sin utredning enligt bestämmelserna om lex Sarah anser att det inte skett ett missförhållande eller risk för missförhållande i deras verksamhet, när nämnden samtidigt hänvisar till att HVB-hemmet i sin lex Sarah-utredning konstaterat att några av de delar som bidragit till att barnet avlidit var sådana faktorer som nämnden själv hade kännedom om innan dödsfallet inträffade. Även om nämnden inte själv anser att det inträffade är ett missförhållande i den egna verksamheten så förutsätter IVO att nämnden hanterar de brister som IVO sett i denna tillsyn som avvikelser i verksamheten och vidtar adekvata åtgärder därefter. Enligt 5 kap. 3 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete ska den som bedriver socialtjänst ta emot och utreda klagomål och synpunkter på verksamhetens kvalitet från bl.a. myndigheter.

- 4.10.2 IVO bedömde också att det utgjorde en brist att någon vårdplan inte hade upprättats inför placeringen. Vidare menade IVO att det framgick av journalanteckningar att både Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm inledningsvis hade motsatt sig placeringen och att Hans-Erik Sjöholm senare ändrade inställning. Däremot framgick det inte att Hanna Larsson faktiskt hade samtyckt till placeringen. IVO konstaterade i den delen att det är av stor vikt att samtycken utreds och dokumenteras vid frivilliga insatser. Detta eftersom samtyckena i sådana situationer utgör den rättsliga grunden för insatsen (se bilaga 15, s. 4 f.).

4.11 Platea hade vid upprepade tillfällen kritiserats av IVO för brister i sin verksamhet

- 4.11.1 Under våren 2021, när placeringen på Platea började diskuteras med Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm, hade verksamheten upprepade gånger fått kritik av IVO. Mellan år 2017 och maj 2021 då John Walter placerades på Platea hade verksamheten fått allvarlig kritik av IVO vid fyra olika tillfällen.
- 4.11.2 I två tillsynsbeslut i december 2017 respektive juli 2018 fann IVO bland annat brister i de lämplighetsbedömningar som Platea gjorde vid inskrivningar av barn. HVB-hemmet hade exempelvis inte dokumenterat om det hade gjort överväganden kring hur barnens behov av vård kunde tillgodoses i verksamheten (se IVO:s beslut den 18 december 2017 i ärende med dnr 8.4.2-855/2017-1, bilaga 16, och IVO:s beslut den 19 juli 2018 i ärende med dnr 8.4.2-9355/2018-13, bilaga 17, s. 2–5).
- 4.11.3 I augusti 2019 genomförde IVO en ny tillsyn av Plateas verksamhet. Av IVO:s beslut i ärendet framgår, vad gällde verksamhetens lämplighetsbedömningar, bland annat följande (se IVO:s beslut den 21 augusti 2019 i ärende med dnr 8.4.2-10889/2019-6, bilaga 18, s. 2):

IVO konstaterar att verksamhetens lämplighetsbedömningar vid beslut om inskrivning brister då det saknas flertalet uppgifter som enligt förordning och föreskrift ska framgå. IVO bedömer att det är allvarligt och anmärkningsvärt att verksamheten inte haft förmåga att rätta till bristerna mot bakgrund av att dessa påtalats i IVO:s två föregående frekvenstillsyner.

- 4.11.4 IVO genomförde ytterligare en tillsyn av Platea i slutet av mars 2021, ungefär två månader innan John Walter placerades

där. I fråga om Plateas lämplighetsbedömningar konstaterade IVO då bland annat följande (se IVO:s beslut den 26 mars 2021 i ärende med dnr 3.2.2-12158/2020-22, bilaga 19, s. 6):

IVO bedömer att verksamheten har tagit emot barn i verksamheten vars problematik inte har kunnat bemötas inom ramen för de bestämmelser som hemmet har att följa. Därför bedömer IVO att de lämplighetsbedömningar som gjorts inte lever upp till den kvalitet som krävs för att barn ska kunna ges en trygg och säker vård. Bedömningen görs trots att de lämplighetsbedömningar som IVO tagit del av innehåller de beaktanden och ställningstaganden som tillämpliga bestämmelser anger.

4.11.5 I beslutet resonerade IVO vidare kring betydelsen av den fysiska miljön i närheten av Platea vid lämplighetsbedömningar (se bilaga 19 s. 8):

Slutligen vill IVO påtala att det i lämplighetsbedömningen vid behov kan behövas tas i beaktande hur boendet är lokaliserat. Påtalandet görs mot bakgrund av att verksamheten beskrivit att ett barn begränsats fysiskt eftersom hen upprepat lämnat boendet i affekt och då inte har något konsekvenstänkande i trafiken. Detta samtidigt som ”den väg som går nedanför enheten är den vägsträcka som är mest trafikerad i centrum”. Utifrån de fysiska risker som finns i boendets omgivning ifrågasätter IVO lämpligheten i att ta emot barn med exempelvis bristande impulskontroll och förmåga att överblicka konsekvenser.

4.12 Sammanfattning

- 4.12.1 Falu kommun beslutade i maj 2021 att med stöd av socialtjänstlagen placera John Walter på HVB-hemmet Plateas enhet Prästgården.
- 4.12.2 Platea hade vid upprepade tillfällen fått allvarlig kritik för att hemmet hade tagit emot barn som det inte kunde ta hand om. Det var vid tidpunkten för placeringen känt för kommunen att John Walter var rymningsbenägen och hade bristande impulskontroll samt att det fanns trasiga och otillräckliga staket och grindar på

Prästgården. Kommunen kände även till att länsväg 246 och älven Uvån låg i nära anslutning till Prästgården.

- 4.12.3 Ungefär två veckor efter att John Walter skrevs in på Platea rymde han från hemmet. Han hittades drunknad i Uvån senare samma dag. Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm anser att Falu kommun genom det aktuella händelseförloppet har överträtt John Walters rätt till liv och deras rätt till skydd för sitt familjeliv enligt Europakonventionen.

5 RÄTTSLIG ARGUMENTATION

5.1 Falu kommun har haft det yttersta rättsliga ansvaret för John Walters vård vid Platea

- 5.1.1 Falu kommun har enligt socialtjänstlagstiftningen haft det yttersta ansvaret för John Walters vård under placeringen hos Platea.
- 5.1.2 Av socialtjänstlagen framgår att det är socialnämnden som har ansvaret för att insatser med stöd av den lagen håller god kvalitet samt att den som genom nämndens försorg har tagits emot i ett HVB-hem får god vård (se 3 kap. 3 § och 6 kap. 1 § första och tredje styckena socialtjänstlagen).
- 5.1.3 Vid beslut om att ett barn ska skrivas in vid ett HVB-hem är socialnämnden skyldig att kontrollera att hemmet är lämpligt med hänsyn till bland annat barnets behov, ålder och personliga förhållanden i övrigt (se 3 kap. 11 § socialtjänstförordningen, 2001:937, se vidare i 5 kap. 1 § första stycket Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om socialnämndens ansvar för barn

och unga i familjehem, jourhem, stödboende och hem för vård eller boende, SOSFS 2012:11).

- 5.1.4 När ett barn placeras i ett HVB-hem har socialnämnden också en skyldighet att upprätta vård- och genomförandeplaner (se 11 kap. 3 § första och tredje styckena socialtjänstlagen). Av vård- och genomförandeplanerna ska det framgå bland annat vilka de övergripande målen med placeringen är och hur vården avser att möta barnets behov (se 11 kap. 3 § socialtjänstlagen, 5 kap. 1 a § socialtjänstförordningen, samt prop. 2000/01:80 s. 104 ff. och prop. 2006/07:129 s. 48 ff.). Socialnämnden är även skyldig att dokumentera genomförande av stödinsatser, vård och behandling (se 11 kap. 5 § socialtjänstlagen).
- 5.1.5 Falu kommun har sammanfattningsvis varit skyldig att bereda John Walter en god och säker vård under placeringen hos Platea och bär det yttersta rättsliga ansvaret för brister i dessa avseenden.
- 5.2 Falu kommun har varit skyldig att skydda John Walters liv enligt artikel 2 Europakonventionen**
- 5.2.1 Enligt artikel 2.1 i Europakonventionen ska vars och ens rätt till liv skyddas genom lag. Genom artikeln förpliktas det allmänna inte bara att avstå från att utöva avsiktligt och olagligt våld, utan också att vidta lämpliga åtgärder för att skydda livet på dem som befinner sig inom dess jurisdiktion. Dessa så kallade positiva förpliktelser är inte begränsade till lagstiftning, utan omfattar även en skyldighet att vidta andra ändamålsenliga åtgärder som krävs för att skydda liv (se t.ex. rättsfallen NJA 2007 s. 891,

L.C.B. v. the United Kingdom, 9 June 1998, § 36, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-III, *Nencheva and Others v. Bulgaria*, no. 48609/06, § 105, 18 June 2013 och *Centre for Legal Resources on behalf of Valentin Câmpenau v. Romania* [GC], no. 47848/08, § 130, ECHR 2014. Se även Danelius, *Mänskliga rättigheter i europeisk praxis*, 6 uppl., 2023, s. 77 f.).

- 5.2.2 De positiva förpliktelser som följer av artikel 2 i Europakonventionen gäller i samtliga verksamheter, privata och offentliga, där rätten till liv kan aktualiseras. Enligt Europadomstolens praxis har det allmänna positiva förpliktelser bland annat när det har ansvar för vård av barn, funktionsnedsatta och andra som befinner sig i en särskilt utsatt situation (se rättsfallen *Centre for Legal Resources on behalf of Valentin Câmpenau v. Romania* [GC], no. 47848/08, §§ 130 och 131, ECHR 2014 och *Nencheva and Others v. Bulgaria*, no. 48609/06, § 106, 18 June 2013).
- 5.2.3 För att det ska kunna avgöras om Falu kommun har åsidosatt sina positiva förpliktelser enligt artikel 2 i Europakonventionen, och därigenom överträtt John Walters rätt till liv, behöver två frågor besvaras. Den första frågan är om kommunen har eller borde ha haft kännedom om att John Walter befann sig i verklig och omedelbar fara. Den andra frågan är om kommunen har vidtagit alla nödvändiga åtgärder som rimligen kunde begäras för att förhindra att faran realiserades (se t.ex. rättsfallen NJA 2007 s. 891, *Paul and Audrey Edwards v. the United Kingdom*, no. 46477/99, § 55, ECHR 2002-II och *Osman v. the United Kingdom*, 28 October 1998, § 116, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII. Se även Gerards, *General Principles of*

the European Convention on Human Rights, 2019, s. 116 ff. och van Dijk m.fl., *Theory and Practice of the European Convention on Human Rights*, 4 uppl., 2006, s. 356).

5.2.4 Bedömningen av vilka åtgärder som är nödvändiga ska göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Nationell rätt kan i det här sammanhanget få betydelse för vilka åtgärder som det allmänna bör vidta, men vad som föreskrivs enligt nationell rätt är bara en omständighet bland flera som ska beaktas. Andra åtgärder än de som uttryckligen framgår av nationella regler kan därmed också bli aktuella (se t.ex. *Ilbeyi Kemaloğlu and Meriye Kemaloğlu v. Turkey*, no. 19986/06, § 37, 10 April 2012. Jfr. NJA 2007 s. 891).

5.3 Falu kommun har eller borde ha haft kännedom om att John Walter befann sig i verklig och omedelbar fara

5.3.1 Den första frågan som ska besvaras är om Falu kommun har eller borde ha haft kännedom om att John Walter befann sig i verklig och omedelbar fara.

5.3.2 John Walter befann sig i en verklig och omedelbar fara under placeringen på Platea eftersom han var rymningsbenägen, saknade impuls kontroll och bristerna i säkerheten på Platea var sådana att han kunde rymma och avlida till följd av exempelvis en trafikolycka eller genom drunkning.

5.3.3 Säkerhetsbristerna hos Platea bestod av att staket och grindar runt tomten där Prästgården låg var trasiga, älven Uvån och länsväg 246 låg i Prästgårdens omedelbara närhet samt att Platea gjorde bristfälliga bedömningar av om verksamheten kunde ta hand om de barn som placerades där.

- 5.3.4 Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm menar att Falu kommun har eller i vart fall borde ha känt till den verkliga och omedelbara fara som beskrivits ovan.
- 5.3.5 För det första kände kommunen till att John Walter hade rymt från det korttidsboende där han var placerad under 2020 vid fem olika tillfällen inom loppet av ett halvår.
- 5.3.6 För det andra hade kommunen tagit del av den utredning som genomfördes vid Falu lasarett under 2020 i vilken det konstaterades att John Walter hade svårt att reglera sina impulser, och att detta kunde innebära att han i vissa situationer var en fara för sig själv.
- 5.3.7 För det tredje lyfte både Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm fram John Walters rymningsbenägenhet när de inledningsvis motsatte sig placeringen på Platea.
- 5.3.8 Kommunen har eller borde ha haft kännedom om att Platea inte var en säker plats för John Walter på grund av följande omständigheter.
- 5.3.9 För det första hade IVO, innan placeringen av John Walter, ifrågasatt lämpligheten av att placera barn med bristande impulskontroll på Platea utifrån de fysiska risker som fanns i boendets omgivning.
- 5.3.10 För det andra hade Hans-Erik Sjöholm flertalet gånger påtalat att staket och grindar runt Prästgården var trasiga, bland annat för företrädare för kommunen när de tillsammans besökte Platea bara någon vecka innan placeringen verkställdes. Kommunen kände

genom besöket även till boendets läge i förhållande till
länsväg 246 och älven Uvån.

- 5.3.11 För det tredje har kommunen själv i sin Lex Sarah-utredning uppgett att den haft kännedom om att det fanns brister på Platea.
- 5.3.12 Sammanfattningsvis anser Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm att det står klart att Falu kommun har eller borde ha haft kännedom om att John Walter befann sig i verklig och omedelbar fara vid placeringen på Platea.
- 5.4 Falu kommun har inte vidtagit alla nödvändiga åtgärder som rimligen kunde begäras för att förhindra att faran för John Walters liv realiserades**
- 5.4.1 Nästa fråga är om Falu kommun har vidtagit alla nödvändiga åtgärder som rimligen kunde begäras för att förhindra att faran för John Walters liv realiserades.
- 5.4.2 Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm anser att det finns åtminstone två nödvändiga åtgärder som det rimligen kunde begäras att Falu kommun skulle vidta för att förhindra faran i John Walters fall.
- 5.4.3 För det första borde Falu kommun ha säkerställt att Platea hade åtgärdat staket och grindar runt Prästgården och tillsett att de var hela och tillräckliga för John Walters behov innan placeringen verkställdes.
- 5.4.4 För det andra borde Falu kommun ha bedömt och dokumenterat om John Walters behov av vård och fysisk säkerhet kunde tillgodoses på Platea, det vill säga ha genomfört en s.k.

matchning, innan placeringen. Kommunen borde även ha upprättat vård- och genomförandeplaner avseende John Walters vård på boendet innan placeringen. Dessa åtgärder har kommunen haft en författningsenlig skyldighet att vidta (se avsnitt 4.6.1 och 5.1 ovan). Åtgärderna måste därutöver anses ha varit särskilt angelägna i just det här fallet mot bakgrund av att Platea vid flera tillfällen hade kritiserats av IVO för sina bristande lämplighetsbedömningar.

5.4.5 Det kan konstateras att redan den omständigheten att det allmänna har underlåtit att bedöma och dokumentera risker hänförliga till personer som finns i dess vård kan utgöra en överträdelse av rätten till liv enligt artikel 2 i Europakonventionen (se rättsfallet *Paul and Audrey Edwards v. The United Kingdom*, no. 46477/99, §§ 62–64, ECHR 2002-II).

5.4.6 I och med att kommunen varken genomförde någon matchning innan placeringen eller upprättade några vård- eller genomförandeplaner saknas det uppgifter om vilka överväganden som gjordes av om, och i så fall hur, Platea kunde tillgodose John Walters behov av vård och säkerhet. Det kan därmed inte säkerställas att det överhuvudtaget gjordes några överväganden kring Plateas lämplighet innan placeringen beslutades och genomfördes.

5.5 Falu kommun har överträtt John Walters rätt till liv enligt artikel 2 i Europakonventionen

5.5.1 Sammanfattningsvis har Falu kommun, trots vetskapen om John Walters omfattande behov och trots att den kände till eller under alla förhållanden borde ha känt till att det fanns allvarliga brister

på Platea, beslutat att placera honom där. Verkställandet av placeringsbeslutet medförde att John Walter exponerades för en verklig och omedelbar fara för sitt liv.

5.5.2 Kommunen har sedan underlåtit att vidta alla nödvändiga åtgärder som rimligen kunde begäras för att förhindra att faran skulle realiseras. Den agerade inte mot de brister i den fysiska miljön som den kände till, i form av trasiga och bristfälliga staket och grindar. Kommunen bedömde och dokumenterade dessutom inte i tillräcklig grad om Platea var en säker plats för John Walter. Falu kommun har därför gjort sig skyldig till en överträdelse av John Walters rätt till liv enligt artikel 2 i Europakonventionen, eftersom den inte har uppfyllt de positiva förpliktelser som ålegat den.

5.5.3 Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm är i egenskap av föräldrar till John Walter att betrakta som indirekta offer för överträdelsen i konventionsrättslig mening ("indirect victims", se t.ex. rättsfallet *Centre for Legal Resources on behalf of Valentin Câmpeneau v. Romania* [GC], no. 47848/08, §§ 97–100, ECHR 2014, se även *Practical Guide on Admissibility Criteria*, Europarådet, den 31 augusti 2022, s. 12–15).

5.6 Artikel 8 i Europakonventionen uppställer krav på beslutsprocessen när barn placeras i det allmänna vård

5.6.1 Enligt artikel 8 i Europakonventionen har var och en rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv. En åtgärd som inskränker rättigheter som skyddas av artikeln är tillåten om den har stöd i lag, eftersträvar ett legitimt syfte och kan betraktas som nödvändig i ett demokratiskt samhälle.

- 5.6.2 Det följer av Europadomstolens praxis att det utgör en inskränkning av rätten till skydd för familjelivet enligt artikel 8 att placera barn i det allmännas vård ("the care of the state", se rättsfallen *Strand Lobben and Others v. Norway* [GC], no. 37283/13, § 202, 10 September 2019 och *Kutzner v. Germany*, no. 46544/99, §§ 58–60, ECHR 2002-I. Se även *Guide on Article 8 of the Convention – Right to respect for private and family life, home and correspondence*, Europarådet, den 31 augusti 2022, s. 92, punkt 368).
- 5.6.3 Enligt Europadomstolens praxis måste beslut om inskränkande åtgärder föregås av en beslutsprocess som är rättvis och som i tillräcklig utsträckning respekterar de intressen som skyddas av artikeln. Detta gäller exempelvis i situationer när barn tas om hand av det allmänna (se rättsfallen *W. v. the United Kingdom*, 8 July 1987, §§ 62 och 63, Series A no. 121, *McMichael v. the United Kingdom*, 24 February 1995, § 92, Series A no. 307-B och *T.P. and K.M. v. the United Kingdom* [GC], no. 28945/95, §§ 72 och 73, ECHR 2001-V [extracts]).
- 5.6.4 Det allmänna är vidare skyldigt att säkerställa att beslut som inskränker fri- och rättigheter som följer av artikel 8 i Europakonventionen grundar sig på relevanta överväganden. Vid åtgärder som inskränker rätten till skydd för familjelivet och som rör barn ska de relevanta övervägandena innefatta föräldrarnas åsikter och intressen (se t.ex. rättsfallet *W. v. the United Kingdom*, 8 July 1987, §§ 62 och 63, Series A no. 121. Se även *Guide on Article 8 of the Convention – Right to respect for private and family life, home and correspondence*, Europarådet, den 31 augusti 2022, s. 92, punkt 376.).

- 5.6.5 Falu kommun har därmed under den handläggning som föregick placeringen på Platea och placeringstiden varit skyldig att uppfylla vissa processuella krav enligt artikel 8 i Europakonventionen i förhållande till Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm.
- 5.7 Falu kommun har inte uppfyllt de krav på beslutsprocessen som följer av artikel 8 i Europakonventionen i förhållande till Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm**
- 5.7.1 Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm anser inte att placeringen har varit nödvändig i ett demokratiskt samhälle enligt artikel 8 i Europakonventionen, eftersom Falu kommun inte inför placeringen bedömde och dokumenterade om och hur Platea kunde tillgodose John Walters behov.
- 5.7.2 Beslutsprocessen som föregick placeringsbeslutet levde alltså inte upp till de krav som följer av artikel 8 i Europakonventionen. Skälen för detta är följande.
- 5.7.3 Den bristande dokumentationen av de bedömningar och överväganden som placeringsbeslutet grundades på innebär att det inte kan anses klarlagt att beslutet grundade sig på relevanta överväganden. Såväl IVO som Falu kommun är dessutom av uppfattningen att det utgör en brist att det inte i efterhand har gått att se vilka bedömningar som gjordes i matchningsförfarandet.
- 5.7.4 IVO har även kritiserat socialnämnden i Falu kommun för att det inte framgått att den beaktat eller agerat utifrån uppgifter som Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm hade lämnat kring säkerheten på Platea. Det kan därmed inte heller anses klarlagt att eventuella relevanta överväganden som gjordes inför placeringen

av John Walter innefattade föräldrarnas åsikter och intressen på det sätt som krävs enligt Europadomstolens praxis.

- 5.7.5 Innebörden av dessa brister är att beslutsprocessen inte har uppfyllt de processuella krav som följer av artikel 8 i Europakonventionen i en situation när det allmänna tar ett barn i sin vård.
- 5.7.6 Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm anser därför att Falu kommun har gjort sig skyldig till en överträdelse av deras rätt till skydd för sitt familjeliv enligt artikel 8 i Europakonventionen.

6 HANNA LARSSON OCH HANS-ERIK SJÖHOLM HAR RÄTT TILL SKADESTÅND

6.1 Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm har rätt till ersättning för personskada med 30 000 kronor vardera och Hans-Erik Sjöholm har rätt till ytterligare ersättning för begravningskostnader med 12 400 kronor

- 6.1.1 Enligt 3 kap. 4 § första stycket 1 skadeståndslagen (1972:207) ska staten eller en kommun ersätta personskada om skadan uppkommit till följd av att den skadelidandes grundläggande fri- och rättigheter enligt Europakonventionen har överträtts från statens eller kommunens sida.
- 6.1.2 Av 5 kap. 2 § första stycket skadeståndslagen följer att om personskada har lett till döden ska ersättning betalas bland annat för begravningskostnad och för personskada som till följd av dödsfallet åsamkats någon som stod den avlidne särskilt nära (se första och tredje punkten i bestämmelsen).

- 6.1.3 Enligt förarbeten till 5 kap. 2 § skadeståndslagen kan man normalt utgå från att en närstående har åsamkats psykiska besvär efter ett sådant dödsfall som avses i bestämmelsen. Utgångspunkten är därmed att sådana besvär är att hänföra till personskada, och det är då i regel inte nödvändigt att styrka besvären genom läkarintyg eller liknande utredning (se prop. 2000/01:68 s. 71).
- 6.1.4 Högsta domstolen har i sin praxis ansett att en skadelidande som stått en avliden person särskilt nära har rätt till ersättning för sveda och värk motsvarande ett års akut sjuktid med annan vård än sjukhusvård. I rättsfallet ”Den schabloniserade anhörigersättningen” NJA 2017 s. 1208 bestämdes sådan ersättning till ett schabloniserat belopp om 30 000 kronor (se punkten 15 i domen).
- 6.1.5 Det kan konstateras att Hanna Larsson, i egenskap av John Walters förälder, har stått honom särskilt nära i den mening som avses i 5 kap. 2 § skadeståndslagen (se prop. 2000/01:68 s. 72).
- 6.1.6 Mot denna bakgrund anser Hanna Larsson att ersättningen för personskada som till följd av dödsfallet åsamkats någon som stod den avlidne särskilt nära ska bestämmas till 30 000 kronor.
- 6.1.7 Hans-Erik Sjöholm har, av samma skäl som gör sig gällande för Hanna Larssons del, rätt till ersättning för personskada om 30 000 kronor. Han har dessutom rätt till ytterligare 12 400 kronor i skadestånd för kostnader som han har haft för John Walters gravsten (se faktura från Fonus avseende John Walters gravsten den 29 september 2022, [bilaga 20](#)).

- 6.2 Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm har rätt till ersättning för ideell skada med 450 000 kronor vardera**
- 6.2.1 Enligt 3 kap. 4 § första stycket 2 skadeståndslagen ska staten eller en kommun ersätta annan ideell skada som har uppkommit till följd av en överträdelse av Europakonventionen.
- 6.2.2 Skadeståndets storlek ska enligt 5 kap. 8 § skadeståndslagen bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn till överträdelsens art och omständigheterna i övrigt.
- 6.2.3 Vid bedömningen av överträdelsens art ska hänsyn tas till vilken rättighet i Europakonventionen som har överträtts och hur allvarlig överträdelsen har varit. Med omständigheterna i övrigt avses hur överträdelsen typiskt sett upplevs av en person i den skadelidandes situation (se prop. 2017/18:7 s. 65).
- 6.2.4 De överträdelser av artikel 2 respektive artikel 8 i Europakonventionen som Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm gör gällande har rört olika skyddsintressen. Överträdelsen av artikel 2 har avsett John Walters rätt till liv. Överträdelsen av artikel 8 har avsett Hanna Larssons och Hans-Erik Sjöholms rätt till skydd för sitt familjeliv. Även om överträdelserna av artikel 2 respektive artikel 8 i Europakonventionen grundar sig på delvis samma omständigheter – brister i kommunens bedömningar och dokumentation av om Platea kunde möta John Walters behov – är det därmed fråga om olika skador, som ska värderas och ersättas separat.
- 6.2.5 Hanna Larssons och Hans-Erik Sjöholms uppfattning är att skadeståndet ska bestämmas till 450 000 kronor till var och en av dem, varav 400 000 kronor avser överträdelsen av artikel 2 och

50 000 kronor avser överträdelsen av artikel 8 i Europakonventionen. Skälen till att skadestånden ska uppgå till yrkade belopp är följande.

- 6.2.6 Rätten till liv betraktas som en av de mest grundläggande rättigheterna i ett demokratiskt samhälle (se t.ex. rättsfallen *Nencheva and Others v. Bulgaria*, no. 48609/06, § 105, 18 June 2013, *Calvelli and Ciglio v. Italy* [GC], no. 32967/96, § 48, ECHR 2002-I och *McCann and Others v. the United Kingdom*, 27 September 1995, § 147, Series A no. 324). Den överträdde rättigheten är således till sin natur sådan att ett högt ideellt skadestånd bör utgå (se prop. 2017/18:7 s. 23 och 59).
- 6.2.7 En placering av ett barn som en kommun haft i sin vård i på ett för barnet livsfarligt HVB-hem måste vidare typiskt sett betraktas som en mycket allvarlig överträdelse av Europakonvention. Falu kommuns kännedom om John Walters behov och om bristerna hos Platea understryker överträdelsens allvar i det här fallet. Av betydelse för skadeståndets bestämmande är också att John Walter till följd av den bristande säkerheten på boendet rymde och avled, och att Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm förlorade sitt enda barn. Omständigheterna talar således sammantagna för att ett högt ideellt skadestånd ska utgå för överträdelsen av artikel 2 i Europakonventionen.
- 6.2.8 Falu kommun har även gjort sig skyldig till en överträdelse av rätten till skydd för familjelivet enligt artikel 8 i Europakonventionen. Föräldrars och barns åtnjutande av varandras umgänge är en grundläggande aspekt av rätten till familjeliv (se t.ex. rättsfallen *W. v. the United Kingdom*, 8 July 1987, § 59, Series A no. 121, *Olsson v. Sweden (no. 1)*,

24 March 1988, § 59, Series A no. 130 och *Eriksson v. Sweden*, 22 June 1989, § 58, Series A no. 156). Överträdelsen av artikel 8 i Europakonventionen är därmed också till sin natur sådan att ett relativt högt ideellt skadestånd bör utgå. Avsaknaden av tillräckliga bedömningar och dokumentation i samband med att det allmänna tar ett barn i sin vård utgör en överträdelse av allvarlig karaktär. Det bör beaktas att bristerna i det här avseendet bidrog till att John Walter placerades på ett HVB-hem som för honom var livsfarligt. Även om överträdelsen av artikel 8 i Europakonventionen i det här fallet är av processuell karaktär bör därför ett relativt högt skadestånd utgå även i denna del.

6.2.9 Mot denna bakgrund anser Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm att det ideella skadeståndet ska bestämmas till 450 000 kronor till var och en av dem, varav 400 000 kronor avser överträdelsen av artikel 2 och 50 000 kronor avser överträdelsen av artikel 8 i Europakonventionen.

7 BEVISUPPGIFT

7.1 Hanna Larsson och Hans-Erik Sjöholm kommer av processekonomiska skäl att avge bevisuppgift först när stämning har utfärdats och kommunen har ingett svaromål.

Som ovan,

Henrietta Cahn

Emanuel Klerfelt Johansson

FÖRTECKNING ÖVER BILAGOR

1. Hans-Erik Sjöholms ansökan om stöd hos socialtjänsten den 1 oktober 2018
2. Falu kommuns beslut om kontaktfamilj den 4 december 2020
3. Falu kommuns beslut om korttidsvistelse den 17 juni 2020
4. Falu kommuns beslutsunderlag enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen den 25 mars 2021
5. Falu kommuns journalanteckningar den 15 februari 2021–5 juli 2021
6. Hanna Larssons e-postmeddelande till socialtjänsten den 28 april 2021
7. Falu kommuns utredning och åtgärder med anledning av rapport om missförhållanden/risk för missförhållanden enligt Lex Sarah den 6 september 2021 med dnr SOC0302/21
8. Falu kommuns beslut om placering av John Walter på Platea den 27 maj 2021
9. IVO:s beslut den 18 juni 2021 i ärende med dnr 3.7.3-24039/2021
10. Humana AB:s pressmeddelande den 6 juli 2021
11. Utdrag ur Socialstyrelsens handbok *Placerade barn och unga: Handbok för socialtjänsten*, 2020
12. Falu kommuns vårdplan den 22 juni 2021
13. Värmlands tingsrätts dom den 6 december 2022 i mål nr B 3742-21
14. Protokoll över brottsplatsundersökning den 28 juni 2021
15. IVO:s beslut den 8 december 2021 i ärende med dnr 3.5.1-24751/2021-8
16. IVO:s beslut den 18 december 2017 i ärende med dnr 8.4.2-855/2017-1
17. IVO:s beslut den 19 juli 2018 i ärende med dnr 8.4.2-9355/2018-13
18. IVO:s beslut den 21 augusti 2019 i ärende med dnr 8.4.2-10889/2019-6

19. IVO:s beslut den 26 mars 2021 i ärende med dnr 3.2.2-12158/2020-22
20. Faktura från Fonus avseende John Walters gravsten den 29 september 2022